

при использовании установок нового типа сводится на нет, поскольку внешне-му виду и безопасному дизайну ветротурбин придается все большее значение.

Таким образом, можно подвести **итог**: многолетний опыт многих государств, новейшие научные исследования и прогнозы подтверждают, что ветроэнергетика имеет достаточно хорошие перспективы, а также является одним из тех путей, по которому можно и нужно идти. Стоимость электричества, производимого ветрогенераторами, стала ниже стоимости электроэнергии, получаемой традиционными способами. Энергия ветра может легко удовлетворить даже 40% потребностей людей, с учетом таких дополнительных технологий, как «умные» электрические сети и прогрессивные методы аккумулирования энергии. Свидетельствует об этом и доказанный ветроэнергетический потенциал Украины и, в частности, Донецкой области. Наряду с Крымским, Приазовским, Карпатским регионами, Донбасс давно выделен специалистами как такой, где использование ветра является экономически особенно целесообразным.

Література

1. Конеченков А.Е. Тенденции развития ветроэнергетического сектора Украины [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.uwea.com.ua/>
2. Н. Стрига. Энергия ветра: чище, безопасней, надёжней [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.epochtimes.com.ua/ru/science/ecology/nergyya-vetra-chyshche-bezopasney-nad-zhney-101599.html>
3. Програма науково-технічного розвитку Донецької області на період до 2020 року. – Офіційний сайт Донецької обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.donoda.gov.ua/main/ua/2369.htm>

Щербакова К.О., Моїсєєва Ю.Ю.

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Знаходження шляхів фінансування є запорукою успішного здійснення інноваційної діяльності. Встановлення відповідності між інноваційним проектом і можливостями його реалізації й виступає головною проблемою на підприємстві. Для сучасної інноваційної політики дуже важливою є активізація інвестиційно-інноваційної діяльності, а також створення цілісної системи її фінансового забезпечення, яка повинна ґрунтуватися на широкому залученні фінансових ресурсів і максимально ефективному їх використанні.

Проблемами фінансового забезпечення інноваційної діяльності займалися багато вчених, серед яких вагомий внесок зробили: І. Шумпетер, А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, А.М. Поручник, В.С. Савчук, А. Пересада, Н. Краснокутська та ін.

Метою статті є дослідження напрямів фінансування інноваційної діяльності в Україні, а також виявлення чинників, що негативно позначаються на стані інноваційного розвитку країни.

Активність інноваційних процесів і їх економічна ефективність багато в чому визначають розвиток національної економіки. В умовах ринку пріоритетним напрямом розвитку економіки виступає впровадження інноваційних розробок у виробництво. Створення та успішне застосування нововведень позитивним чином позначається на обсягах і якості виробництва, значно підвищує продуктивність праці, дозволяє зменшити валові витрати на виробництво, а також випускати конкурентоздатну продукцію.

Проте ситуація в Україні склалася таким чином, що здійснення інноваційної діяльності не підкріплене належними умовами. У той час, коли нагальною стає проблема посилення здійснення інноваційної діяльності, вкрай необхідним є формування та запровадження на державному рівні ефективного механізму її фінансування. Цей процес зіштовхується з цілою низкою проблем фінансового, правового, організаційного та політичного характеру. Розв'язання проблем інноваційного розвитку – процес довготривалий і надзвичайно складний, а пошук джерел залучення коштів може стати шляхом їх вирішення.

В Україні джерелами фінансової підтримки інноваційної діяльності визнаються: 1) кошти Державного бюджету України; 2) кошти місцевих бюджетів і бюджету Автономної Республіки Крим; 3) власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; 4) власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності; 5) кошти (інвестиції) фізичних і юридичних осіб; 6) інші джерела, не заборонені законодавством України. [1] Дослідження, проведені науковцями в області фінансування інноваційної діяльності, дають змогу зрозуміти, що фінансова підтримка інновацій відбувається, передусім, за рахунок власних коштів підприємств. Прибуток займає основне місце у складі власних фінансових ресурсів. Залишаючись у розпорядженні підприємства, він формує переважну частину його фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а, відповідно, збільшення ринкової вартості підприємства. Під впливом умов ринку визначаються пріоритетні напрями використання прибутку. З мірою надходження, чистий прибуток підприємства стає основою фінансування НДДКР, освоєння та впровадження нової техніки, модернізації вже існуючого обладнання, вдосконалення технології та організації виробництва, підвищення якості товарів і послуг. [2].

Однак іноді власних коштів підприємств не вистачає для того, аби покрити всі витрати на фінансування інноваційної діяльності. У такому випадку постає потреба у залученні додаткових джерел.

Фінансування інноваційного розвитку підприємств практично неможливе без методів державної підтримки, які мають враховувати вітчизняний і зарубіжний досвід. Державне фінансування інновацій здійснюється в таких формах, як фінансова підтримка високоефективних інноваційно-інвестиційних проектів, фінансування цільових програм, фінансування проектів у рамках державних зовнішніх позик [5].

На жаль, дивлячись на сьогоднішні економічні реалії, розраховувати на відчутну бюджетну підтримку фінансування інноваційної діяльності досить складно. Тому для більшості вітчизняних підприємств головним джерелом стимулювання нововведень є власні кошти та іноземні інвестиції. Іноземні інвестори в змозі спрямувати економіку України на достатньо високий інноваційний рівень. Тим не менше, реальні обсяги іноземних інвестицій залишаються низькими, а їхня структура свідчить далеко не про інноваційний характер, що пов'язано з нестабільною політичною ситуацією у країні та значними проріхами у податковому законодавстві.

Ключовим чинником поживлення інноваційної діяльності може стати кредит, оскільки необхідність повернення позики в обумовлений строк змушує позичальника пришвидшувати інноваційний процес. Однак склалася тенденція, за якою підприємства не досить жваво беруть кредити. Цьому існує цілком закономірне пояснення: високий рівень процентних ставок, значний кредитний ризик, низька ліквідність об'єктів застави тощо.

До позикового виду фінансового забезпечення інноваційної діяльності можна віднести й лізинг як засіб активізації інноваційної діяльності з метою технологічного розвитку, реалізації продукції та науково-технічних досягнень. За допомогою лізингу підприємства зі значними фінансовими труднощами, не маючи змоги придбати належне обладнання, можуть отримати його за допомогою лізингу на вигідних умовах. Такий вид фінансування є широко розповсюдженим у всьому світі та є одним з методів одержання інвестицій у вигляді сучасного устаткування. [3]

Новою формою фінансування інноваційної діяльності в Україні є франчайзинг і венчурне фінансування. Франчайзинг дає змогу залучення капіталу одразу декількох інвесторів і є доцільним при тиражуванні наукомісткої продукції з залученням великого капіталу. Окрім фінансових ресурсів, при франчайзингу інноваційні підприємства можуть отримувати також нематеріальні активи. Особливістю франчайзингу для фінансового забезпечення інноваційної діяльності є поєднання в ньому переваг кредиту та лізингу. При використанні венчурного капіталу інвестори фактично виступають замовниками майбутніх нововведень, а в разі їх успішної реалізації – як співвласники новоутвореної фірми. Венчурне фінансування виконує роль попередньої оплати витрат виконання замовлень на новацію. Ця оплата не повертається, з неї не утримуються відсотки. Тому вкладені кошти перестають бути позикою, а відсоток припиняє виконувати функцію «ціни капіталу». В подальшому венчурне фінансування може стати одним із пріоритетних напрямів підтримки інноваційної діяльності.

Для того, аби мати можливість успішно реалізувати інвестиційно-інноваційний проект, підприємство повинно дотримуватись наступних принципів: 1) підтримка ліквідності балансу; 2) максимальна капіталізація поточних фінансових ресурсів; 3) диверсифікація джерел фінансування [4].

Для виконання поставлених завдань необхідно забезпечити якнайбільше надходження грошових коштів, механізм їх нагромадження та вкладання в інноваційні проекти, а також систему контролю за ефективністю використання та

повернення коштів. Іншими словами, слід вирішити цілий ряд проблем, які допоможуть у вирішенні поставлених задач. Це потребує проведення аналізу механізму фінансування інноваційної діяльності на рівні джерел, форм і методів фінансування, а також розробки рекомендацій стосовно вдосконалення системи економічного стимулювання в умовах ринку для оптимального пристосування її до динамічних умов життя.

Проаналізувавши проблеми фінансування інноваційної діяльності в Україні, автори дійшли висновку, що для України характерний брак фінансових ресурсів, необхідних для підтримки наукових досліджень і впровадження інноваційних розробок. Корпоративний сектор досить неохоче включається у фінансування інноваційних проектів. У той же час, обмеженість бюджетних асигнувань для суттєвої підтримки інноваційної діяльності підприємств зумовлює необхідність створення привабливих умов для потенційних інвесторів, як вітчизняних, так і іноземних.

Вирішення низки проблем, як то: комерціалізація інноваційної продукції; надто високі ризики інноваційної діяльності; нецільове та неефективне використання фінансових ресурсів, спрямованих на підтримку інноваційної діяльності; використання державних пілг тощо стає все більш актуальним і потребує значних зусиль як зі сторони держави, так і зі сторони приватних установ.

Також слід відзначити, що головними проблемами фінансування інноваційної діяльності українських підприємств залишаються: недосконалість нормативно-правової бази; недостатнє фінансування зі сторони приватного сектора; відсутність механізму перерозподілу інвестиційних ресурсів населення на користь інноваційного сектора; несприятливий інвестиційний клімат для іноземних інвесторів та ін.

Література

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV // Офіційний вісник України. – 2002. – № 31.
2. Башкатова С.В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання за рахунок власних фінансових ресурсів / С.В. Башкатова // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2009. – № 15.
3. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 504 с.
4. Товт Т. Й. Особливості фінансування інноваційної діяльності підприємств України // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - №3(81). - с.102-108.
5. Черкашина Л.О. Концептуальні положення фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств машинобудування / Л.О. Черкашина // Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку. – 2010. – Ч. 1.